

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Nr. 2059
0407 2006

Biroul permanent al Senatului
Bp 246 1807 2006

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind profesiile liberale*, inițiată de 20 deputați, aparținând Grupului parlamentar al PNL (Bp.246/2006).

I. Principalele reglementări

Conform Expunerii de motive, inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare punerea în concordanță a legislației românești cu cea europeană în materia profesiilor liberale, și prin aceasta, să elimine obstacolele în calea liberei exercitări a oricăreia dintre profesiile ce se încadrează în această categorie.

Principiul pe care se bazează propunerea legislativă este libera practică, soluțiile propuse de inițiatori pentru garantarea respectării acestuia fiind:

- conferirea dreptului de exercitare a unei profesii liberale "*oricărui deținător al unei diplome de învățământ superior*", în domeniul specificat de diplomă;

- exercitarea profesiei fără o condiționare de apartenență la o asociație/corp profesional, condițiile și standardele de exercitare a profesiei fiind stabilite prin lege, cu consultarea prealabilă a structurilor asociative profesionale;
- caracterul judiciar al măsurii suspendării/anulării dreptului de liberă practică a unei profesii liberale.

II. Observații și propuneri

1. Precizăm că textul comunitar la care se face referire este *Directiva 2005/36/CE a Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene* din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea individuală a calificărilor profesionale, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 255 din 30/09/2005.

Este, de asemenea, de interes *proiectul de Directivă privind serviciile în piața internă ("Directiva Bolkenstein")*, proiect aflat actualmente (după aprobarea formei revizuite de către Parlamentul European) în dezbatere la Consiliul Uniunii Europene (conform cerințelor procedurii codeciziei, art. 251 din Tratatul instituind Comunitatea Europeană).

2. Urmare a analizei directivei menționate, apreciem că propunerea legislativă nu poate fi catalogată ca act normativ de transpunere a acesteia, întrucât nu există identitate între obiectivele directivei și cele ale propunerii legislative.

Directiva 2005/36/CE nu își propune reglementarea unitară a profesiilor liberale, ci, în vederea îndeplinirii finalității primare a dreptului comunitar, respectiv asigurarea funcționalității pieței interne, este instituit un sistem uniform de recunoaștere a calificărilor profesionale, "*care să garanteze accesul unei persoane ce a dobândit o calificare profesională într-un stat membru la exercitarea profesiei corespunzătoare pregătirii sale într-un alt stat membru, în aceleași condiții ca și cetățenii acestuia din urmă*". Astfel cum se arată în preambulul actului comunitar, "*această garanție nu exonerează prestatorul străin de respectarea condițiilor nediscriminatorii de exercitare a profesiei în statul membru de destinație*", ceea ce indică, cu evidență, faptul că statele membre își păstrează competența reglementării accesului și modului de exercitare a profesiilor liberale.

Or, propunerea legislativă nu urmărește să consolideze sistemul de recunoaștere mutuală a pregătirii profesionale dobândite într-un alt stat membru, ci accesul la o profesie liberală, în plan intern, al „*oricărui deținător al unei diplome de învățământ superior*”. Chiar primul articol al inițiativei legislative prevede că aceasta își propune să reprezinte „*cadru general pentru practicarea profesiilor liberale*”.

De asemenea, *definirea*, în cadrul Directivei 2005/36/CE, a *profesiei liberale*, în ansamblu, ca fiind „*orice profesie exercitată pe baza unei calificări profesionale adecvate, cu titlu personal, în mod independent, în baza unei răspunderi personale și constând în prestarea unor servicii intelectuale și conceptuale în interesul clientului*”, nu are semnificația inițierii unei reglementări uniforme, în statele membre, a accesului și controlului practicării profesiei, ci doar tratarea unitară a acesteia sub aspectul cerințelor de formare profesională. Mai mult, această definiție nu face decât să preia o definiție formulată deja de CJCE în jurisprudența sa, deci nu putem vorbi de o nouă viziune, integratoare, în materia profesiilor liberale.

Sfera de aplicare a directivei este mult mai largă decât cea prezentată de inițiatorii propunerii legislative, dorindu-se instituirea unui sistem de recunoaștere automată a formării pentru exercitarea „*profesiilor reglementate*”, profesiile liberale nefiind incluse necondiționat în această categorie.

Totodată, precizăm că directiva excede de la aplicare o serie de profesii liberale (notari, avocați), iar pentru altele permite statelor membre instituirea de condiții suplimentare (farmaciști). Astfel, notarii sunt supuși doar dreptului național, fiind calificați, în considerarea calității serviciului prestat - serviciu public - ca delegatari ai exercițiului puterii suverane a statului. În ceea ce privește avocații, acestora le rămân aplicabile directivele sectoriale, nr. 77/249/CEE și 98/5/CE, care prevăd condițiile pe care statele membre le pot impune în procesul de recunoaștere reciprocă a diplomelor și explicitează, pentru acest domeniu, principiul nediscriminării în ceea ce privește accesul la profesie între cetățenii săi și cei ai altui stat membru.

3. Caracterul vag al prevederilor (art. 4 - "*practicarea profesiei începe odată cu depunerea unei înștiințări (...)*", art. 5 - obligația Registrului comerțului de a informa "*organismele interesate*"; art. 6 - "*stabilirea listei profesiilor liberale prin hotărâre a Guvernului*", art. 7 - "*exercitarea profesiei se realizează în condițiile prevăzute de lege*", art. 11 - "*statul prin intermediul instituțiilor publice de specialitate exercită*

controlul") încalcă principiul predictibilității legii, consacrat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

4. **Art. 3** prevede că *"orice deținător al unei diplome de învățământ superior poate practica o profesie liberală, potrivit Codului Ocupațiilor din România"*.

Sub acest aspect, precizăm că profesiile liberale nu figurează ca activități în Clasificarea activităților din economia națională (CAEN), aprobat prin Ordinul președintelui Institutului Național de Statistică nr. 601/2002, publicat în Monitorul Oficial nr. 908 din 13 decembrie 2002. Apar însă, fără a fi catalogate ca profesii liberale, activități precum: activități juridice, incluzând consultare și reprezentare în procese civile, penale, litigii de muncă, consultanță și asistență generală, activitate notarială, arbitraj (Cod CAEN 7411), activități de contabilitate, consultanță în domeniul fiscal (Cod CAEN 7412), activități de arhitectură (Cod CAEN 742).

În plus, prevederile art. 3 ridică o serie de probleme practice, având în vedere că există profesii pentru exercitarea cărora nu este suficientă dobândirea unei diplome de învățământ superior. Cu titlul de exemplu, menționăm profesia de arhitect, unde dobândirea dreptului de semnătură implică parcurgerea unui stagiu profesional și profesia de medic - caz în care diploma de licență nu dă acces la profesie, fiind necesară continuarea formării, prin rezidențiat. Referitor la profesia de medic, precizăm că legislația română stipulează în prezent, în conformitate cu acquis-ul comunitar, că formarea de medic de familie (corespondentă formării specifice de medic de medicină generală din Directiva 93/16/CE și Directiva 2005/36/CE) cuprinde, pe lângă formarea de bază, 3 ani de pregătire în specialitate.

5. **Art. 4 și 5** prevăd obligația înregistrării celui ce exercită o profesie liberală la Registrul comerțului, aspect ce vine în contradicție cu dispozițiile *Legii nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată, cu modificările și completările ulterioare*.

Rolul registrului comerțului este de a asigura opozabilitatea față de terți a principalelor evenimente ce intervin în activitatea *comerciantului*. Înmatricularea în Registrul comerțului marchează, pentru comercianții persoane juridice, momentul dobândirii personalității juridice.

Pentru alte categorii de entități, rolul de a marca momentul dobândirii personalității juridice, respectiv de a asigura opozabilitatea față de terți sunt realizate prin alte categorii de registre (de exemplu pentru

organizații neguvernamentale, Registrul asociațiilor și fundațiilor aflat la grefa judecătorei în a cărei circumscripție teritorială își are sediul - Ordonanța Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociațiile și fundații, cu modificările și completările ulterioare).

În acest context, apreciem că persoana ce exercită o profesie liberală nu poate fi încadrată în categoria de comerciant, neputând prin urmare să fie înmatriculată la registrul comerțului.

6. **Art. 15 și 16** prevăd că suspendarea/anularea dreptului de a practica o profesie liberală nu poate interveni decât prin hotărâre judecătorească. Acest text vine în contradicție cu toate reglementările actuale în materia profesiilor liberale. (Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 36/1995 privind notarii publici și activitatea notarială, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 184/2001 privind organizarea și exercitarea profesiei de arhitect, republicată, Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății).

7. **Art. 21** prevede abrogarea tuturor dispozițiilor contrare. Or, reglementările actuale în materia profesiilor liberale, în ansamblul lor, fiind opuse, chiar ca filosofie, acestei inițiative, vor fi implicit abrogate, fapt ce ar avea influențe ale căror conotații sunt dificil de evaluat.

8. O analiză sumară a sistemelor de reglementare a profesiei de avocat ne-a permis să constatăm că modul de organizare prevăzut de propunerea legislativă (acces conferit de simpla deținere a unei diplome a unei facultăți de drept, absența unui examen care să certifice un anumit standard de pregătire profesională, a unui stagiu de pregătire, absența necesității înscrierii într-un barou) nu își găsește corespondent în legislația altor state.

Mai mult, chiar directiva invocată de inițiatori recomandă, în vederea favorizării liberei circulații a serviciilor și un nivel adecvat de formare profesională, colaborarea între organizațiile profesionale din statele membre, pentru a fi concepute platforme comune la nivel european, cuprinzând un număr de criterii unitare în stabilirea cerințelor de formare profesională.

9. Referitor la atribuțiile organismelor profesionale, care sunt practic anulate prin prezenta inițiativă, trebuie precizat că directivele sectoriale cu privire la profesiile reglementate și directiva nou-adoptată 2005/36/CE

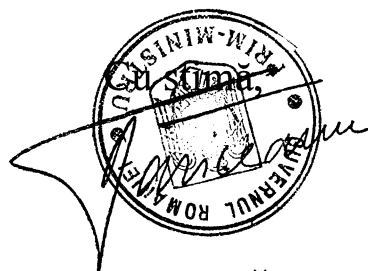
recunosc rolul organismelor profesionale în reglementarea profesiilor și supravegherea exercitării acestora, pentru asigurarea calității serviciilor furnizate.

Atragem totodată atenția asupra implicațiilor pe care le are prezenta inițiativă legislativă asupra accesului la profesii liberale, în România, al cetățenilor statelor membre ale Uniunii Europene, ai statelor aparținând Spațiului Economic European și ai Confederației Elvețiene. Aceste persoane au dreptul să exercite profesia în România pe baza documentului de calificare obținut în statul de origine, care este recunoscut de autoritățile competente române. Organismele profesionale colaborează cu autoritățile publice competente pentru recunoașterea calificărilor profesionale, în vederea asigurării exercitării profesiei de către persoane a căror formare este conformă directivelor europene.

În concluzie, considerăm că prezenta propunere legislativă nu duce la atingerea obiectivelor enunțate în *Expunerea de motive*, întrucât generează inaplicabilitatea prevederilor legale în vigoare, prin care au fost transpuse dispozițiile directivelor comunitare și care s-au bucurat de o evaluare pozitivă din partea instituțiilor europene.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele prezentate, **Guvernul nu susține adoptarea propunerii legislative în forma prezentată.**

Călin POPESCU-TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului